گەشتێک بە نێو ئادالار ساهیلیندە ... ن: ئەمیر حەسەن پوور

[بۆ خوێندنەوەی ئەم بابەتە کلیکی ئێر□ بکەن ....]

ئەدەب و سیاسەتی مشەخۆریی ... رزگار ئەسعەد کاکە

یەکێتی و پارتی کە هاتن نەك بەس سەدی بێخمەو تەلی کارەباو شۆفڵ و حەفارەو بنخانی کوردستانیان ئاودیو کرد، بەڵکو لەگەڵ خۆیاندا جەهالەت و تەماع و رق و کینەو شەری براکوژیی و تەفرەقەیان هێنا، رەسەنایەتییان لەناوبردو رۆژ دوای رۆژ بە جۆرەها شێوەی فەوزا و نایاسایی و کاری قێزەون مەسخی ئینسانییەتیان لەناو گەلی کوردا کرد، ئیتر جەهالەت شوێنی عیلم و رۆشنبیریی گرتەوە، کەسانی بەرژەوەندیخواز میکرۆبئاسا لێرەو لەوێ سەریانهەلداو جێیان بە گیانی دڵسۆزی و نیشتیمانپەروەریی لەق کرد، هەموو شتێیەکیان خستە ژێر ڕکێف و خزمەتی سەرەوەریی حیزب و ئامانجەکانی و کەسایەتییە دیارەکانی ناوی، ئەوەی تاوانی دەکرد بە ناوی کەسوکاری شەهیدان و بەرپرسیارییەتی حیزبیی جاوپۆشییان لێدەکرد، ئەوەش رقیان لێبووایە لە هەموو ماف و حەقێك بێبەشیان دەکرد، ئەم هەموو لارو لەوێرییە ئێستا دوای ئەم سێ دەیەی رابردوو بەرەنجامەکەی بە روونی دیارە، وەکو ئەو کۆشکە عیشوائییە وایە لەسەر ئەرزێکی فشەڵ دروستکرابێت و بێ بناغە بێت، وردە وردە بەرەو ڕمان و داخوران دەچێت، لەم نێوەندەشدا بەناو رۆشنفکران و نووسەران و قەڵەم بەدەستانیشیان لە نێوان خۆیاندا دابەشکردو بەخشێەوە، کارەساتەکە لێرەوە سەر هەڵدەدات، ئیتر کێ دەبێت رێنمونی گەل بکات، کاتێك رۆشنبیران کەسانی حیزبیی و بەرژەوەندیخواز بن و موچەی ئینتیمای حیزبیی وەربگرن، ئیتر چ مەبدەئو بەهاو ئامانجێکی مرۆڤدۆستی و

نیشتیمانپەروەریی و دادپەروەریی و یەکسانی دەمێنێتەوە لە پێناویدا بکۆشن؟

ئیتر لەبەر گیرفان و ئیمتیازاتەکانی خۆیان کەی سەر ئەوەیان دەپەرژێت گۆرانی بۆ لێقەوماو و هەژارو دەربەدەرو مافخوراوان بڵێن؟ یان ئەدەب و هونەرێك پێشکەش بکەن دڵی دەسەڵات زویر بکات و ئیمتیازاتەکانیان بکەوێتە مەترسییەوە! لە کاتێکدا ئەگەر لە ناو هەر میللەتێکی زیندوودا ئەو فەوزایە بگوزەرایە ئەوا ئەدەب و هونەریی بەرگری سەری هەڵدەدا، گۆڕەپانەکەش دەبوو بە دوو بەرەوە:

ئەوانەی قەڵەمی دەسەڵاتن و ئەوانەش قەڵەمی گەلن، کەچی ئێستا دەبینین ئەو شێوازەی لە رۆژنامەکانی یەکیتی و پارتیدا بەکاردێت لە راپۆرت و چاوپێکەوتن و بابەت و ئەدەبیات و هونەر، هەر هەمان شێوازو جۆرە کە لە رۆژنامەکانی وەك کەلتووری زەمەن و پەڵاوی هاوڵاتیدا دەگوزەرێت، بگرە هەموویان سەروکلکی یەکن و وا تێکەڵ بوون و بەیەکدا چوون سەروبنیان لەیەك جیا ناکرێتەوە، بۆ ئەوەی هیچ هەڵوێست و جیاکارییەك لە نێوانیاندا هەبێت، بگرە بە شێوەیەکی ناڕاستەوخۆ هەموویان یەك سەرچاوەی داهاتیان هەیە کە نەوتی دزراوی هاوڵاتیانی کوردستانە، بگرە ئەوانەش سەرپەرشتی ئەو بڵاوکراوانە دەکەن نە ئەدیبن نە هونەرمەند نە کەسانی ئەکادیمی و شارەزان، بەڵکو لە باشترین باردا رۆژنامەنووسی سەقەتن کە هەر دوای ناو و رەسم و ناسیاوی و برادەرایەتی و گەعدە دەکەون، تەنانەت دنیابینی و ستایڵ و بابەتی نووسین و بەرهەمەکانیش هەر چوون یەکن، جا بۆ نموونە گەر رۆژنامەکە چ بەناوی چاودێرەوە بێت یان ئاژانس ئەوا خوێنەری زیت و وریا باش ئەم پەتپەتێن و گەمانە دەزانێت! بەڵام کەم کەس هەن تێکەڵاوی ئەو گەڵەلاوژە نەبووبن و پاکێتی خۆیان پاراستبێت وەك کەسایەتی حوسێن عارف و محەمەد عومەر عوسمان و چەندانی تر، دیارە ئەو بێدەنگیەشیان جۆرێکە لە ناڕەزایی.

ئەگەر چاو بە مێژووی نوێی هەموو گەلانی دنیادا بخشێنین هەرگیز ئەوە نابینینەوە کە لە کوردستانی باشوور دەگوزەرێت، ئەو هەموو تیرۆرو گەندەڵیی و واستە و بێ یاسایی و کەربازاڵییە لە چ شوێنێکی دنیادا دەگوزەرێت؟ گەر دڵسۆز بوونایە لە سێ دەیەی رابردوودا کێشەی کارەباو ئاو و ڕێگاوبان و بێکارییان چارەسەر دەکرد، خۆ کوردستان هەر چەند میلیۆنێك دانیشتووی هەیە و وەك وڵاتی چین نییە یەك ملیارو سێ سەد ملیۆن هاوڵاتی بن! چ حوکمەتێك لە دنیادا رێ بە دەڵالەکانی دەدا دەرمانی ئێکسپایەرو زەهراوی بە هاوڵاتیان بفرۆشن تا بمرن؟ گەر قسەش بکەین دەڵێن ئەوانە نەوەزای شۆڕشگێرەکانی شاخن

که پێناوی لاستیکیان له پێدا بوو، مافی خۆیانه تەندەرەکانی دەرمان و جگەرەو قیرتاوکردن و هەموو شتێك بۆ ئەوان دەربچێت، تاکار دەگاتە ئەوەی ئاسمانی کوردستانیشیان فرۆشتووە بە کۆمپاکانی فڕۆکەوانی و بورجەکانی مۆبایل و ئینتەرنێت، ئەسەف لەوەدایە لەماوەی سێ دەیەی ڕابردوودا جیلێك گەورەبووە گۆشکراو بەو تێگەشتنە، هەر هەڵپەو پەلاماری زیاتری بۆ خۆی هەبێت و گوێ بە هیچ ڕێساویاساو داب و دادپەروەرییەك نەدات، هەمووی ئەو دروشمەی بەرزکردووەتەوە کە دەڵێت:

ئۆخەی ئۆخەی هەر کەس بۆ خۆی، ئیتر ئەوە ئاگرە سوورەیەو ئەمڕۆ لەو بە دوورە و سبەینێ شوێنە هەستەوەرەکانی گیانی داغ دەکات، تا سەر ئێسقان قەیران دوای قەیران خوێنیان دەکات بە ئاو، تازە کار لە کار ترازا کێ دەتوانێت ڕێڕەوی سەقەتی 30 ساڵ گەوجێتی و ستەم ڕاست بکاتەوە، ئیتر ئەم بارە سەختە ڕۆژ دوای ڕۆژ باری سەر شانی نەوەکانی داهاتوو گرانتر دەکات و ڕووبەرووی چەندان دەردو کێشەو قەیرانی بێ چارەسەریان دەکات، کوا دڵسۆزێك یان دانیشمەندێك ئەم حەقیقەتانەمان بدات بە گوێداو لە دەوری کۆبینەوەو پێکەوە هەوڵی چارەسەر بدەین؟ هەر بۆ نموونە ئەوەی دەبێتە ئەندام پەرلەمان هەر لەسەرەتاوە بە 4 دەفتەر دۆلار دەمی چەوردەکەن و قوڕو قەپی پێدەکەن، ئەوەش کە لە بنی بنەوەیەو هیچ مافێکی نییە پلیشاوەتەوەو کەس گوێی لێناگرێت، ئیتر کوا ڕێگەچارە، کۆمەڵێك کەسی ناحاڵی سەنتەری بە ناو ڕۆشنبیرییان کردووەتەوە بۆ ئەوەی خۆیان بزانن مانای ڕۆشنبیریی چییە؟ ناوبەناو لیرەو لەوێ ئەوەی ڕۆشنبیری راستەقینە بوون پەرەی عومریان هەڵدەوەرێت و کەس پێی نازانێت، ئیدی کەس نابێت شوێنیان پێ بکاتەوە، بەم جۆرە کۆمەڵگا دەبێت بە لەوڕگایەکی ترسناك و تاریك و بە کەس سەرەداوی راستی نابینرێتەوە.

تا سەرتان لەوە زیاتر نەیەشێنم و بیرم نەچێت کە ئەوەی مەبەستم بوو و هەوڵی ئەم نووسینەم بوو بریتی بوو لە چەند تێکستێکی جوانی شیعریی کە لە ماڵپەڕی دەنگەکان دا لەم ماوەیەی دوایدا بەرچاوم کەوتن و شادمانیان کردم، هەرچەندە دەنگەکان بزرن بەڵام کاری نایاب و جیاواز لە دوورەوە دیارە، وەك دەقەکانی: (بۆ هاریش دە ستي لە کوشتني گوڵدا هە یە، ئەو پرتەوبڵاوەییەت لێچییە؟، ئێمە لە مێژە مردووین هاوڕێ)…هتد، ئەوا زوو تێدەگەین چۆن بە بێدەنگی شیعر شۆڕشی خۆی دەکات و هیچ پێویست بە هات و هاوارو ناوو ناوبانگ ناکات، ڤێجا ئەگەر بەس ئەم دەقانە لە ڕووە جیاوازەکانی شیعرەوە بەراورد بکەین بە زۆربەی شیعرە زۆروبۆر و سادە و دووبارەکانی کە

رۆژانە میزاجمانی پێ تێکدەدرێت ئەوا زوو دەگەینە ئەو راستییەی کە چۆن ئەم نموونەیە بە زەقی باری شێواوی سەرجەم بوارەکانی تری ژیانی کۆمەڵگا دەنوێنێت و شیکار دەکات، ئەوسا دەزانین چ گەندەڵییەك لە پشت ناوزەدکردنی ئەو کەسانەوەیە بە شاعیرو بڵاوکردنەوەی شیعرەکانیانە، ئیتر منیش دەبێت لەگەڵ ئەو کەسانەدا بڵێم با کەمێك پشوو بدەین لە زەمەنێکدا و چی تر شیعری تێدا نەنووسرێت، تا هیچ نەبێت زیاتر بەرەو دواوە پاشەکشە نەکەین..

مامۆستا مەریوان مەسعود ..ئەرێ هەر بەڕاستی، ئەم پڕۆژەیە هی جەنابتە !؟

دکتۆر: مەولود ئیبراهیم حەسەن/ ٢٦/٦/٢٠١٩- هە ولێر

بۆ ئەوەی ڕاستییەکان ون نەبن .

بەڕێزان ..زیرەکدەستان و خوێندەوارانی خۆشەویست برای بەڕێز(مەریوان مە سعود) لەڕۆژی ١٢/٦/٢٠١٩ لە لاپەڕەی فەیسبوکەکەی خۆی بۆ بۆنەی درچوونی کتێبی–حەسەن زیرەک ..چریکەیەک بۆ شادی – ئەم هە واڵەی بڵاو کردۆوتەوە (حەسەن زیرەک لە کتێبێکی نەوازەدا – مەریوان مەسعود –ئەمەیە… کتێبی (حەسەن زیرەک ..چریکەیەک بۆ شادی) ، کە یەکێ لە پرۆژە گەورەکانی ژیانم وئامادەکردن وسەرپەرشتی لە لایەن بنەدەوەیە…لە چاپخانە گەڕایەوە …یەکێکە لە سەرچاوە پڕزانیاریەکان لەسەر زیرەک…١٠٨٠لاپەڕەیی قەبارەگەورەو بەچاپیکی ناوازەوموجەلەد دەرچوو…لە سەر ئەرکی هاوڕێیی بەڕێزم د. هە ڤال ئەبوبەکر پارێزگاری سلێمانی چاپکراوە . هە موو ئازیزان بانگهێشت دەکەم لە یادی حەسەن زیرەک لە سەعات ٦ی ئێوارەی ڕۆژی ٢٦/٦/٢٠١٩لەناو جەرگەی سەرای سلێمانی ئامادەبن ونوسخەی خۆتان بەدەست بێنن…دوایی گلەیی نەکەن و هە مووتانم خۆش دەوێت …لە شاری هە ولێرودواتر ئەگەر خوایاربێت، لە شاری بۆکان-یش مەراسیم بۆ کتێبە کە دەکەین .) لەگەڵ ئەم هە واڵە دوو وێنەی بەرگی کتێبەکەی

داناوە .

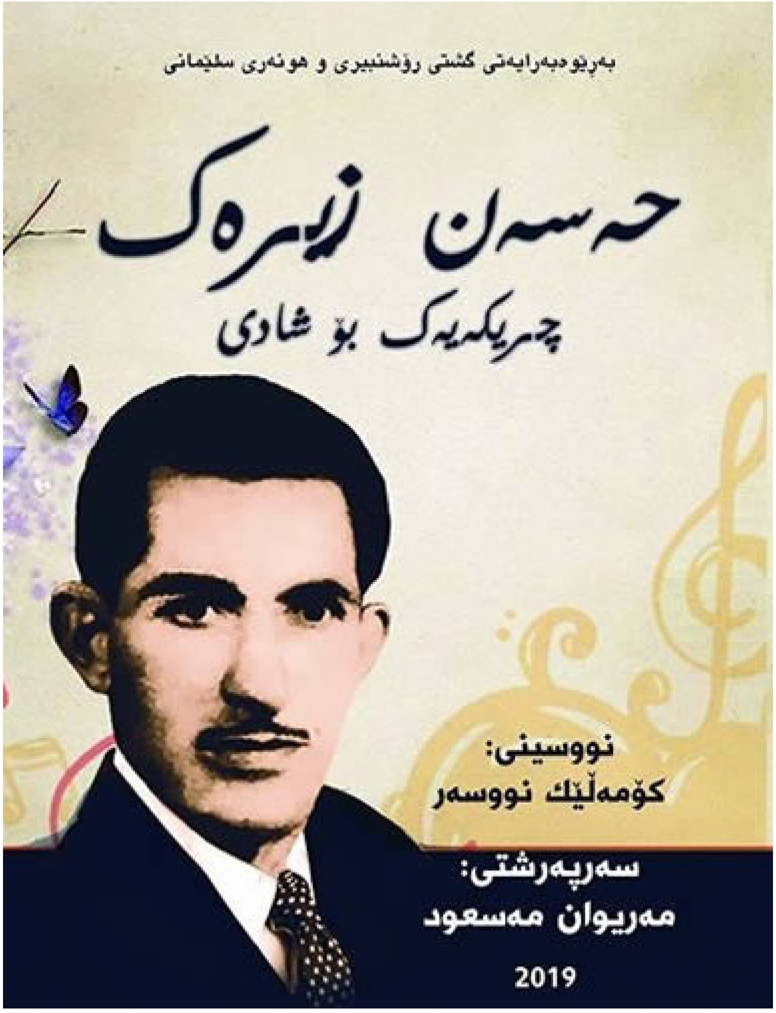

سەرەتا ..

ساڵی پار چەند ڕۆژێک پێش ئەوەی یادی ساڵفەوتی هونەر مەند (حەسەن زیرەک) بکرێتەوە ، برای بەڕێز مامۆستا (سەرکەوت ئەمین) پەیوەندی کردوو فەرمووی ە دکتۆر تۆ بانگهێشت کراوی بۆ یادی زیرەک و یەکێکیشن لە و کەسانەی بە م بۆنەیەوە ڕێزتان لێ دەگیرێ .، لە بەڕێوە بەرایەتی ڕۆشنبیریی و هونەرو وەرزشی سلێمانی من ڕاسپێردراوم ئاگادارت بکەمەوە .) هە واڵێکی زۆر خۆش بوو، بەڕێوەبەرایەتی ڕۆشنبیریی و هونەری سلیمانی بە یادێکی گەورەو شایستە یادی زیرەک دەکاتەوەو زیرەکدۆستان کۆدەبنەوەو منیش بانگهیشت کراوم .زۆر دڵخۆش بووم ، بەداخەوە دواجار بە هۆی باری تەندورستیمەوە بۆم نەکرا ئەو ڕۆژە لە شاری سلێمانی و لە خزمەت زیرەکدۆستانبم . ئەمڕۆژە یەکێک بوو لە ڕۆژە ناخۆشەکانی ژیانم ، کە نەمتوانی ئامادەبم . پاشتر بەدرەنگەوە چوومە سلێمانی بۆ ئەوەی سوپاسی بەڕێزان بکەم کە بەرامبەر بە ئەمە لوتفیان نواندووە و لە بەڕێوە بەرایەتی ڕۆشنبیری و هونەر ی، بۆ یەکەمجار لە نزیکەوە برای بەڕێز بەڕێوە بەری گشتیی ڕۆشنبیریی مامۆستا (بابەکر دەرەیی

) م بینی، بینیم پیاوێکی خاکی و شارەزاییەکی زۆری لە ژیان و هونەری زیرەک هه یەو بەڕێزێکی زۆرەوە سەیری کەسایەتی و هونەری زیرەک دەکات ، هه ر لەو یەکتر بینینە گوتی: ساڵی داهاتوو بە شێوەیەکی باشتر لە ئەمساڵ یادی دەکەینەوە .

هه واڵێکی و فرسەتێکی جاک بوو بۆمن و گوتم : بەڕێز مامۆستا پرۆژەیەک هه یە دەکرێ چاپی بکەن؟ گوتی ؛ پرۆژەی چی ؟ گوتم ..چاپکردنی چوار کتێبە کەمن دەمێکە دەمەووی چاپیان بکەم و بۆم نەکراوە .گوتی: کتێبەکان چیین؟ گوتم : جوار کتیبەو یەکەمیان – چریکەی کوردستان – ەکەی حەسەن زیرەک خۆیەتی کە ساڵی ١٩٦٦ جاپکراوە .

دووەمان : دووبەرگی کتێبی – حەسەن زیرەک وهه ندێک لە بەسەرهاتەکانی – جەلالی میرزاکەریم خۆشناوە ، کە چوار ساڵ لە نزیکەوە لە گەڵ زیرەک ژیاوەو با بەتی زۆر گرنگ و جوانی نووسیوە .سێیەم : کتێبەکەی خۆمە – ساواک بۆچی حەسەن زیرەکی کوشت ؟ – گوتی: زۆر باشە بە زووترین کات بیانهێنە و سەرچاو چاپیان دەکەین . ئەو ڕەزامەند□ی زووەو ئاسانەی مامۆستا بابەکر دڕەیی بە چاپکردنی کتێبەکان بۆمن خۆشیەکی تر بوو ..بێ وێنە ! من ١٦ ساڵ بوو هه وڵمدەدا ئەم چوار کتیبە بەیەکەوە چاپ بکەم ! بەداخەو بۆم ڕیکنەدەکەوت . ساڵی ٢٠١٢ کە کتێبی -ساواک بۆچی حەسەن زیرەکی کوشت؟ – لە
دەزگای بەدرخان بڕیاری چاپکردنی درا ، داوام لە (دەزگای بەدرخان) کرد هه رچواریان پێکەوە چاپ بکات ؛ بەداخەو بەهوی کەمتوانایی دارایی گوتیان دکتۆر ئێستا بۆ مان ناکرێ . دواتریش چەند جارێک و لە چەند شوێن و لە گەڵ چەند بەڕێزێک هه وڵمداوە سەرکەوتوو نە بووم . کە گەڕامەوە هه ولێر بەزووترین کات و بە جوانترین شێوە هه رچوار کتێبم کۆپی کردوو لە گەراج وبە تەکسی بۆ برای ەڕێز بەڕێو□ بەری گشتی ڕۆشنبیریی سلێمانی جەنابی (بابەکر دڕەیی) م ناردوو ..ئەم نامەیەشم بە دەسخەتی خۆم بۆ نووسێ :(سڵاو مامۆستای خۆشەویست بابەکر دڕەیی – هیوادارم شادو ئاسودەبن وسڵاوم بۆ تەواوی مامۆستایانی خۆشەویست ..- برای بەڕیزم ئەوە کۆپی هه رچوار کتیبم بۆناردن ، ئەگەر بتانەوێ بۆ ساڵی داهاتووکارێکی نەوازە بۆ یادی زیرەک بکەن.. لەوە باشترنا بێت ئەم کتێبانە چاپ بکەن . برام ئەگەر کتێبەکەی منتان پێ زیاد بوو، ق□ یناکا تکایە ئەوانی تر چاپ بکەن ،ئەگەر بڕیاری دواجارتان دا بۆ چاکردنیان تکایە ئاگادارم بکەنەوە ، من خۆم دەمەوێ سەرپەرشتی چاپ و پیشەکی وڕوونکردنەوەیان

ب بنووسم. – ساوی دووبار – براتان مولود ئیبراهیم حسن – ۱۷/۸/۲۰۱۸ هه ولر)کپیکی ئو نامیم لای.

ئو بم ک بز بوبری گشتیی شنبیریی هه رئوژ گوتیان دکتر بکاروباری چاپکردنی کتبکان وبدواداچوونی پیوندی ب کاک(مریوان)و بکن. من جاری یکم بوو ل نزیکو مامستا مریوانیشم دبینی، ژمار موبایلکانمان گریو .

ل وماویدا چندجارک ب هی ماسنجرو موبایلو ب سراغی کتنکان پیوندیم ب بز مریوان مسعودو دکرد !بداخو هه ستم کرد کاک مریوان هه سو کوتی جرک خ تریکگرتنی پوی ودیو بب من کارکان بکات ! ب ئوئ ب برایان ئاگاداری بکمو ئو نامیم ل ژی ۲۳/۲/۲۰۱۹ ب مامستا ابکر دیی و کاک مریوان نووس :(ساو مامستای بززر سوپاس ب وامکت ودست و چاوتان خش بت، بو هیوایی دوجار کارکی جوان و شایست دربچ و هه موو لایک شانازی پو بکن.

دستی برای بزم مامستا ابکرخش بت ب نووسینی پشکیکی و ب جنابیشت هه رنووسنکی ب پویستی دزانی وپت باش .زر سوپاس ک دیدارکتان داناو وکتبکان ب ونکانو وک خی لاپسازیی دکن و فارسیکانیش چاککراون، ئمان هه مووی دخشیان کردم .ئگر کتبک تواوبووئاگادارم بکنو من دمو دواجارزر ب پویستی دزانم پش ناردن ب چاپکردن کتبکان ببنم . جارکی تر سوپاس ب هه موولایک . گیانکم بزتان دزانن من ئو زیاتر ل سی سا دووبرگکی میرزاکریمم هه گرتوو و نزیکی بیست سایش کتبکی زیرکم لای و دساش دبت من لکینوی – ساواک بچی زیرکی کوشت – م نووسو . ئستاش دوو کتبی ترم ک چاپ نکراون ل سر زیرک نووسیو ، ل ماوی رابردوو چند جارک هه وم داو ئم چوار برگ چاپ بکم ل ژر ناوی – برو زیرکناسیی – هه رل کتبکش پشکی تدای بناوی – زیرکناسیی – وات من ب لکینو تمنک خریکی ژیانی زیرکم و تا ئستا چندین چاو پکوتنی دیی وتلفزینی و ژنامیم ل بارو کردوو ، وات کارکردنی من ل سرژیانی زیرک ب پژو لکینوی .

دمک ئاواتخوازی کارکی ئاوابووم .زر سوپاس ک دواجار مامستا ابکر پشنیارکی ئمی قبوولکردووخستی بواری کارتداکردن . ب بوونی ئوی بزیش کارک دومند تر بوو.

خ□شحال د□بن ب□ هه موو کار□کی شیاوب□ هون□ور م□ند□کی
گ□ور□وهون□ری کوردیمان .بک□ین …شادو س□رک□وتووبن و □□زو س□اوم ب□
ج□نابت و کاک هون□رو مام□ستا باب□کری ب□□□زک□ □□زام□ندیی ئ□و
ب□□□ز□ و□ک ب□رپرس□ک گیانی ب□ ب□رکار□ک□ ی هه موومن کرد
..ت□م□ندر□ژوب□خت□و□ربن هه میش□ ..براتان م□ولود)
من هه ر نام□ی□کم د□نووسی ب□ مام□ستا باب□کرد□□یی ب□□□و□ ب□ری
گشتیی □□شنبیریی وکاک م□ سعودم د□نووس، نازانم تا چ□ند مام□ستا
باب□ کر ئ□م نامان□ی دیون !!کاک م□ریوان و□□امی ئ□م نام□ی□ی
ن□دای□و□و هه ر هه وا□□کی کت□ب□ک□شم ل□ د□پرس□ ب□ ج□ر□ک و□□امی
د□دای□و□ ز□ر نا□وون بوو .ب□ نموون□ :
من □□ژی ١٣/٢/٢٠١٩ هه وا□ی کت□ب□ ک□ د□پرسم ! مام□ستا م□□□وان
ئاوا و□□امم د□دات□و□ (م□ریوان م□سعود :و□□ا دکت□ر گیان
دیزاینی ت□واوبوو□ ل□ هه □□چنی ئ□خیر□ ،ل□وان□ ی□ ل□م ی□ک دوو
□□ژ□ بین□رین ب□ ایران ب□ چاپ .)
-١٣/٢ ل□وان□ی□ ل□م ی□ک دوو □□ژ□بین□رین ب□ ایران ب□ چاپ –
ل□ ٥/٣/٢٠١٩ پاش ٢٢ □□ژ من د□م□و□ بچم ب□ سل□مانی و هه وا□ی
کت□ب□کانم ل□ کاک م□ریوان پرسی ؟ کاک م□ریوان م□سعود ئاوا
و□□□امم د□دات□و□ :(س□او کاک دکت□ر ب□ خ□ر ب□یت ، ب□س ه□شتا
ن□گ□□او□ت□و□ ل□وان□ی□ ل□دوای ی□ک ش□مم□ بگ□□□ت□و□ ، هه رکات□
هاتی ب□خ□ر ب□ی.)
-٥/٣ ه□شتا ن□ گ□□او□ت□و□ ل□وان□ی□ ل□ دوای ی□ک ش□مم□ بگ□□□ت□و□
–
من ل□ □□ژی ٨/٣/٢٠١٩ ب□ کاک م□ریوان د□نووسم ، ب□یانی د□م ب□
سل□مانی . مام□ستا م□ریوان ئاوا و□□ام د□دات□و : (ب□ کت□ب□ ک□
ه□شتا ت□واو ن□بوو□ و و□عد□وای□ هه فت□ی داهاتوو ت□واو ب□)
-٨/٣ ب□ کت□ب□ک□ ه□شتا ت□واو ن□بوو□ و و□عد□وای□ هه فت□ی داهاتوو
ت□واو ب□ -.
من ل□ ٢٤/٣/٢٠١٩ د□پرسم کتیب□ک□ گ□یشت□ کو□ ؟ مام□ستا م□ریوان
ب□در□نگ□و□ ئاوا و□□ام د□دات□و□: (مام□ستا ش□وباش ببور□ م□شغولم.
ب□س کت□ب□ ک□ هه مووی ت□واو بوو□ و ت□نیا ب□رگی ماو□ ئ□ویش ت□واو
ب□ت د□ین□رین ب□ چاپ).
-ل□ ٢٤/٣/٢٠١٩ کت□ب□ک□ هه مووی ت□واو بوو□ وت□نیا ب□رگی ماو□
ئ□ویش ت□واو ب□ت د□ین□رین ب□ چاپ –
من ل□ ٢٨/٣/٢٠١٩ چووم□ س□□مانی و ب□قس□ی مام□ستا د□بوای□ کت□ب□ک□
ل□ ب□رگ ب□ ب□رگ ت□واو بووب□ت ، ک□چی ن□ ب□رگی ت□واو ببوو ن□
وتاری ب□□□ز ب□□یو□ب□ری □□شنبیریی گشتی مام□ستا باب□کر د□□یی و
ن□ نووسین□ک□ی مام□ستا م□ریوان خ□ی ل□ گ□□ لاپ□□□کانی تر ن□بوون ،

من پێم خۆش بوو کتێبەکە بەتەواوی ببێنم و دوا لاپەڕەسازیی و بەرگ بزانم چۆنە ! کارم بەوە نەبوو بەڕێزان چی دەنووسن ئەوان خۆیان دەزانن چی دەنووسن هە رتەنیا بۆ ئەوەم بوو دوا ئامادەکردنی پڕۆژە کە ببێنم ، بۆ پێداهاتنەوەی چوار بەرگەکەی خۆم دوو شەو مامەوە ئەوە جاری چوارەمم بۆ من تەنیا بۆ کاری ئەم پڕۆژەیە دەچوومە سڵێمانی هە رجارەی شەوێک و دوو شەو دەمامەوە .بەداخەو مامۆستا هیچ جارێک وای نەکرد من دوا بەرگ و تەسمیم ببێنم .

ئەگەر سەرنج بدەن لە – لە وانەیە لەم یەک دوو ڕۆژی تر دەینێرین بۆ چاپ بۆ ایران-ی ڕۆژی ١٣/٣ولە گەڵ – تەواوبووە دەینێرین بۆ چاپ لە ڕۆژی ٢٨/٣/٢٠١٩ دا کە ٤٥ ڕۆژی نەوانە ! !
دواجارلە ١٢/٦/٢٠١٩ کە کاک مەریوان هە وڵی چاپکردنەکەی بڵاوکردەوە ، نووسی :(ئەمرۆ..کتێبی (حەسەن زیرەک..چریکەیەک بۆ شادی) کە یەکێکە لە پڕۆژە گەورەکانی ژیانم و ئامادەکردن و سەرپەرشتی لە لایەن بەندەوەیە ..لە چاپخانە گەڵایەوە ..) من ئەو ڕؤژە لە سلێمانی بووم ، بە تەلەفۆن داوام لە کاک مەریوان کرد دانەیەکم دەست بکەوە ، فەرموویان(تەنیا یەک دانە لە چاپ درچووە ، لە ڕۆژانی دادە دانەیەکت بۆ دەنێرم!!) سەیرکە دەنووسێ – لە چاپخانە گەڵایەوە – هە روەها ئامادەی بڵاوکردنەوەیەتی داوا لە خۆشەویستەکانی دەکات ئامادەبن و بێ بەش نەبن . کەچی من دانەیەکم دەست ناکەوە ؟ گوتی لە م ڕۆژانە بۆت دەنێرم ، نەینارد ! من داوام لە برایەک کرد لە سلێمانی دانەیەکم بۆ پەیدا بکات ؛ ئەوەش هە ردوای لە مامۆستا مەریوان کردبوو ! لە وەڵامدا گوتبووی ؛(دابەشی ناکەین تا ڕۆژی ٢٦/٦/٢٠١٩ .) وەک دەبینن لە هە موو قۆناخەکانی کارکردن لە چاپکردنی ئەم پڕۆژەیە ، کاک مەریوان بە جۆرێک هە ڵس و کەوت دەکات کە پڕۆژەکە شەر حەلالی بەڕێزیان بێت و من هیچ پەیوەندیەکم بە پڕۆژەکەوە نربێت ! برای بەڕێز بۆچی ؟؟.

بەڕێزان زیرەکدۆستان ..ئەوە دەزانن کەمترین مەرجی بوونی پڕۆژە ئەوەیە کە .١-پلانی دیاری کراوی هە بێت .٢-ماوەی دەستنیسانکراوی بۆ داندرابێت .٣- بەردەوام کاری بۆ بکریت .٤- ئەنجامەکی دیاری کراو لە بەرچاوبێت .
مامۆستا مەریوان زۆر بە ڕوونی دەنووسێ : کتێبی (حەسەن زیرەک ..چریکەیەک بە شادی)کە یەکێکە لە پڕۆژە گەورەکانی ژیان و ئامەدەکردن وسەر پەرشتی لەلایەن بەندەوەیە..) ئێستا ئەگەر ڕاستە پڕۆژەی ژیانی مامۆستا یە ، من ئەم پرسیارانە دەخەمە بەرچاوی ئەو بەڕێزیان و چاوە ڕێی وەڵامی کاک مەریوان دەبین.

یەکەم : ئەگەر پڕۆژەی ژیانتە بۆچی ساڵی پار چاپت نەکرد ؟ یان بۆچی بڵاوت نەکردەوە کە ساڵی داهاتوو – ئەم پڕۆژەیەی ژیانت – دەکەیە دیاری بۆ ئەوانەی کە خۆشت دەوێن ؟

دووەم:ئەگەر پڕۆژەی ژیانتە ، تا ئێستا لە هیچ یەک لە دەزگا میدیاییەکان هە واڵی ئەم پڕۆژەی ژیانتەت بڵاوکردووەتەوە پێش ئەوەی پڕۆژە ئامادەکەی ئەمە لە ڕۆژی ١٧/٢/٢٠١٨ بیتە بەردەستت؟

سێیەم:ئەگەر پڕۆژەت بۆ هونەرمەند حەسەن زیرەک هە یە..تا ئێستا چەندو نووسین وتارو لێکۆڵینەوەو کتێبت بۆ نووسیوە و بڵاوکردووەتەوە ؟

چوارەم : تا ئێستا چەند چاوپێکەوتنی ڕادیۆیی و تەلەفزیۆنی و ڕۆژنامەیی و گۆڤارو سایتە ئەلیکترۆنیەکانت لە گەڵ کراوەو چەنت باسی زیرەک کردووە ؟

پێنجەم : بۆ ئەم پڕۆژەیە چاوپێکەوتنت لەگەڵ چەند لەو بەڕێزانە کردووە کە ئاگاداری ژیانی زیرەک بوون و لە نزیکەوە لەگەڵی ژیابوون ؟

شەشیم ؛ چەند کۆڕو سمینارت بۆ ئەم مەبەستەو پڕۆژەکەت ! گێڕاوە ؟

برای بەڕێز مامۆستا مەسعود ..ڕاستیەکە ئەوەیە کە – پڕۆژە گەورەکەی ژیانت- ئەو کاتە دەستی پێکرد کە چوار بەرگە کتێبەکەی ئەمەت بە ئامادەیی هاتە بەردەست .ئەو چوار کتێبەی کە بناخەی – پڕۆژەی بەرەو زیرەکناسیی – ئەمە بوو ، ئەو پڕۆژەیە لای ئەمە مێژوویەکی دریژی هە یەو دەگەڕێتەوە بۆ ساڵی ٢٠١٠ کە لە م ساڵە بەدواوە من نووسینەکانی خۆم دەربارەی – هونەرمەند حەسەن زیرەک – بە ئەڵقە لە (هە فتەنامەی بەدرخان) بڵاوکردەوەو یەکەم ئەڵقە لە ژمارە ١٤٢ی ڕۆژی ٨/٦/٢٠١٠لە ژێر ناوی (حەسەن زیرەک ژیانێک پڕاوپڕ لە داهێنان ، لەوانلەو لەدەربەدەری !؟) کەوتە بەر چاوی خوێندەواران و زیرەکدۆستان .ئەم بابەتە پڕۆژەی کتێبێکە هێشتا وەک کتێب بڵاو نەکراوەتەوە .چونکە کتێبی (ساواک بۆچی حەسەن زیرەکی کوشت ؟) لە چاپکردندا پیشکەوت .ئەوە جگە لەوەی کە لە دوساڵ لەوە پێش کتێبی (زیرەک هونەرمەندێکی ئەفسانەیی) م نووسی کە ئەم کتێبە زیرەک بە منداڵان دەناسێنێ و نیازوایە وێنەکانی دەستکردی هونەرمەندێک بێت .

ئێستا داوا لە مامۆستا مەریوان دەکەم لە گوگل و یوتیوب دا بەدوای نووسین و ڤیدیۆی چاوپێکەوتنەکانم دا بگەڕێ ، کە لە بارەی زیرەکەوەن و بابزانێ چی هە یەو چی دەبێنێ ؟ . چۆن من بەدوای بابەتەکانی ئەوەداگەڕام تەنیا هە واڵی – پڕۆژەی ژیان- تانم دەزیەوە . ئەو پڕۆژەیەش – داگیرکراوو شێویندراوی پرۆژەی – بەرەو

زیرەکناسیی – ئێمەیە . من کە ئەو کتێبانەم باسکرد ب□□زتان جگە کتێبەکەی من ، نەک نەتخوێندبوونەوە هه رناوێشت نەبیستبوون ! چونکە ئەگەر خوێندبووتان□و□ خاون پڕۆژەبان ، ئەوا ئەو کتیبانە زۆر پرزانیارین و ئێوەش ڕۆژنامەنووس و هونەرمەندو نووسەرن ، حەتمەن کارێکتان لەسەر دەکردن و زانیار□کتان لێ هه ڵدەوێنجان!
بڵاوکردنەوەی هه واڵی چاپبوونی کتێبە نەوازەکە :
ئەگەر هه رکەسێک ئاگاداری سەروبنی مەسەلەکە بێت ، ئەوا چاک دەزانێ کە ئەو پڕۆژەیە پڕۆژەی گەورەی ژیانی ئەو بەڕێزە نیە و مافی ئەو بەڕێزە لەو پڕۆژەیەدا تەنیا – سەرپەرشتی کردنی چاپ بوو – مافی ئەوەشی هه یە نووسێنێک بنووسێ ، خۆئەگەر نووسین و لێکۆڵینەوەشی لەبارەی زیرەکەوە هه بوا دەیتوانی ئەویش بڵاوی بکاتەوە .ئەوەی ئەو بەڕێزە کردوویدتی ناحەقیەکە بەرامبەر بە پڕۆژەکەی ئێمە. چۆن جگە لە بیرۆکەی پڕۆژەکە من خۆم کتێب و لێکۆڵینەوەم لەناو پڕۆژەکە دایە و خۆم لە نامەکەدا بۆ بەڕێز بەڕێو□ بەری گشتیی ڕۆشنبیریی مامۆستا بابەکر نووسیومە من خۆم دەمەوێ سەرپەرشتی چاپی بکەم و پێشەکی بۆ بنووسم ! ئاخر من خۆم هێشتا زیندووم بۆچی بەڕێزێک بەم شێوەیە پڕۆژەکەم لەبارببات ؟! ئەوا جگە لەوەی کە ئەم ناحەقیەی بەرامبەر بە ئێمە کردووە ، سەیرکەن چ□ن خۆی کردووە بە خاوەنی تەواوی پڕۆژەکەو بە ڕاناوی (من) قسە دەکات و هیچ هێمایەکی بۆ بەڕێز بەڕێوەبەری گشتی و بەڕێوە بەڕایەتیەکە نە کردووە و خەریکە کتێبەکە بەسەر ئەوانە دا دەبەخشێتەوە کە خۆشی دەوێن . باشە مامۆستا مەریوان چاک دەزانێ ئەگەر من پێشیازم نەکردبوایەو بەڕێز بەڕێوەبەرێ گشتی ڕؤشنبیریی ڕەزامەندی چاپکردنی دەرنەبریبوایە ! ئێستا پڕۆژەیەک هه بوو بە ناوی – پڕۆژەی ژیانم – ی مامۆستا مەریوان ؟؟.

لە کۆتاییدا :
ئەوەی ڕاستی بێت من کە داوام لە بەڕێز مامۆستا(بابەکر ذڕەیی)کرد ئەو پڕۆژەیە چاپ بکات.. هێندە گەرم و بە دڵسۆزی و بەڕێزەوە رەزامەندی دەربڕێ زۆر شادی کردم و منیش بە هه مان شێوە کتێبەکانم خستە بەردەست وبۆیە بەهیچ شێوەیەک چاوەڕێ نەبووم ئەنجامێکی ئاوای لێبکەوێتەوە ، ئێستا ش داوا لە بەڕێزیان دەکەم کە هه رچوار کتێبی کۆپی کراوو سیدی کتێبەکانم پێبدەن و من لە داهاتوودا پڕۆژەی خۆم دەژێنمەوە و بەردەوام دەبن لە سەر پڕۆژەی زیرەکناسیی خۆم .

هه لەیەکی هونەری :
من تا ئێستا ٢٦/٦/٢٠١٩کتێبە جاپکراوەکەم نەدیوە ، بەڵام؛ وەک باس

دەکەن بە دوو بەرگ و ١٠٨٠ ڵاپەڕە چاپکراوە ، واتە کتیبەکان وەک کە بەرهەمی نووسەرێک بن ئاوا چاپکراون ! ئەمانە کتێبی جیا جیان و هه رکتێبێ سەربەخۆی هە یەو پیویست بوو ، کەسایەتی نووسەرو کتێبەکان بپارێزراوبان و هە رحەوتیان بە پاکێتێکی حەوت کتێبی بڵاوبکردایەتەوە ، چۆن کتێبی زیرێک جیایە لەگەڵ هی میرزا کەرەم و میرزا کەریمیش لە گەڵ من و هە روەها ..
دواجار لە دڵەوە پەرۆزبایی لە خوێندەوارو زیرکدۆستان و ڕوح زیرێک دەکەم ، بە بۆنەی دەرچوونی ئەم کتێبانە – لە گەڵ هە مووئەم ناهە قیە –ش کە بەرامبەر بە ئەمەو پڕۆژەکەمان کراوە و سوپاسئ هە موو ئەو بەڕێزانەش دەکەم کە بە دڵسۆزیی و هوشیاریەوە بە هە رشەوەیەکبەیان دەکرەت خزمەت بە هونەرو کەسایەتی زیرێک دەکەن ..

...خوێندنەوەیەك بۆ ئیشقی سافی هیرانی شاعیر سەردار جاف

شاعیری (تەسەوف و خواپەرستی) و (خۆشەویستی و ئیشق) ی دولبەر دەست و پەنجەیەکی دیار و درەوشاوەیە لە نێو ئەدەبی کلاسیکی کوردی و ناکرێ کە باس لە شیعری کلاسیکی بکرێ کەسێکی وەك ڕەوانشاد سافی هیرانی لە یاد بکرێ، تەنانەت لە نێو هونەری میلۆدی کوردیشدا وشەکانی دەبریسکێنەوە، بیر و هزرێکی بەرفرە و دەوڵەمەندی ئەوین و ئیشق و سوتان و پوکانەوە بۆ دولبەرەکەی، وشەکانی لە نێو ئاوازی کوردیدا ڕەنگینتر بە دەردەکەون و ئەم بوارەی دەوڵەمەند کردووە، بیری و خەیاڵی ئێمەی هەمیشە بۆ لای خۆی ڕاکێشاوە بۆ ئەوەی هەست بە خۆمان بکەین، ((ئەی موتریبی حەریفە)) ی ڕەوانشاد تایەر تۆفیق لە خەیاڵدانی سافی هیرانییەوە هەڵقوڵابێ ئەوا ئێمەین لە سەر زارمان هەردەم دەیڵێینەوە یادی خاڵە تایەر دەکەینەوە وەلێ لە بەر ئاشنا نەبوونمان یان بۆ پەرواییمان کەمتر کاکی هیرانی بە هزرماندا دێتەوە، یان کە پەرچەم و ئەگریجە خاوەکەی عەلی مەردانی ڕەوانشاد جۆش و خرۆشمان دەدا و بە دوژمنی دینی دەزانین، ئەوە

شیخی سەنعانی کوردە کە بە پاکی و جوانی و بەرائەتەوە لە وەسف و پیاهەڵدانی دولبەرەکەیەتی ، سەرباری ئەو تەکییە و موریدچاکییەی خواپەرستی قایلە بەو ڕێچکە باوەی دژ بە دینەکە چونکێ دولبەرەکەیشی لا شیرین و خۆشەویستە، قایلە بەوەی ئەو پەرچەمە بە سەر کوڵمەکانیدا پەخش بێت و پێ پەشمینێك بێت بە سەر گەردنیدا شۆڕبێتەوە، ئەوەیە ئەو حاڵەتە هۆگرییەی هیرانی کە لە نێو زیکر و تەهلیلە و خوداپەرستییەوە حاڵگرتوو بێ، کەچی نەیتوانیوە لەوەسفی دولبەرەکەی دا کەمتەرخەم بێت و وەك خۆی وەسفی نەکات، بە جوانی و روونی دەقاودەقی وەك خۆی لە ئەندێشە و نوسینەکانیا وێنای کردووە.

ئەگەر بە وردی دیقەتی دەقەکانی شاعیر بدەین دەزانین ئایین و خۆشەویستی و ئیشقی یارەکەی وەك دوو هێڵی شەمەندەفەر هاوتەریب بوون و لە تای یەك تەرازوودا ڕایگرتوون و یەکسانی کردووە. وەك بۆماوەیش (میرات مانەوە) لە رووی کۆمەڵایەتی و ئەو ڕێچکە و تەریقەتەوە لە نێو کوڕ و کوڕەزاکانیدا ڕەنگی داوەتەوە کە تەنها کەسێك جێنشینی گرتووە و درێژەی بەو تەریقەتە ئایینییەی دەدات. کە لای مورید و دەروێشانی (کاکی هیرانی) لە شای ئێران بە هەیبەتتر و قیمەتدارتر بووە لایان، ئەمڕۆیش ئەو ڕێگای ون نەکراوە.
ئیشق و ئەوین و دلگیرۆدەیی شێخەژن لە دڵی شاعیردا دەردێکی کاریگەر بووە دەکارێ بڵێین ئالوودە و نەخۆشی ئاشقەکەی بووە، لە دەقە شیعرییەکانی بە جوانی ڕەنگی داوەتەوە، نمونەیش بۆ ئەم برینداری و نەخۆشییەی ئەم بەیتە لە غەزەلی / 1 کە دەڵێ :

ڕۆژی عەیدان عادەتە دەستی حەنایی کا ، مەگەر
سا کە وابێ ، دڵ بە خوێنم پەنجەکەی ڕەنگین دەکا

تەماشا چۆن لە گەرمەی خۆشی و کەیفسازی تەواوی خەڵکی موسڵمان کە جەژن دەگێڕن و شایی و لۆغانیانە و یارەکەیشی دەستی خەنەبەندان دەکا، پێشوەخی گەرەکمە ئەوە بێژم کە خەنەبەدان و خەنە گرتنە دەست دەلالەتی ڕەوینەوەی خەم و خەفەت و کێست کەوتنە و هاتنی ڕۆژی جۆش و خرۆشییە، دەڵێ کە لە چەژندا عادەت بێ دەست و پێ و پەنجەکان خەناوی بکات، کە ئەو بێ ئاگا بێ و لە من و دڵی بێم نەبێ و نەزانێ من چەند دڵبرینم و خوێنم لێ دەچۆڕێ بێ بە خەنە دەست و پێی جوان دەکا با بێت و بە خوێنی برین و ئازار و نەخۆشی من کە تووشم بووە بۆ ئەو، با دەست و پێ و پەنجەکانی خەنەیی بکا… ئەوەمان تەنها وەك نمونەیەك هێنایەوە کە ئیشق لای سافی بۆتە نەخۆشی و خوێنچۆڕاندن.

ئەگەر ئێمەی تەمەنداران کەمتر دیدی بدەینێ ئەوا لە گۆرانییە پڕ سۆزدارییەکانی خۆشەویستیدا دیارە کە گەنجانی ئەمڕۆ جۆش و خرۆشێکی

دیکەیان بە وشە و بیر و ئەندێشەکانی شاعیر داوە ئەوە لای هێمن حوسێن بەدی دەکرێ کاتێ میلۆدییەکەی مەردان ئەگریجەی یارەکەی هیرانی ئاویتەی چایخانەیەکی پڕ ئیشق دەکا لە تەك دۆمینەکردن و نێرگەلەوە بە یادی عەلی مەردان بیرو خەیاڵەکانی شاعیر دەڕێنەوە، سۆزێکی جوانتر و سەردەمیانەتری پێ دەبەخشێ، ئەمەیش ئەوە بە گوێماندا دەچرپێنێ کە دەقەکانی شاعیر بۆ زەمەنێکی قەتیس کراو نەبووە و نییە و نەوە دوای نەوە نوێ دەبێتەوە، لە دەنگی ڕەوانشادان عەلی مەردان و خارە تایەرەوە بۆ عەدنان کەریم و هێمن حوسێن زۆرێکی تر لە هونەرمەندانی دەنگخۆش. ئەوە ئەگەر پاکی و جوانی ئیشق بۆ دولبەر نەبێ وا بەردەوامی نابێ، ئا ئەوەیە خەسلەتی جوانی ئاشقان.

لێرەدا بۆ چوونێك زێتر ساغ دەبێتەوە کە دەگوترێ : ((خۆشەویستی کار و کردە و فەرمانی دڵە ، لە قوڵایی دڵی مرۆڤەکانەوە چەکەرە دەکا بە هۆی هەر یەکێ لە هۆکارەکانەوە سەر هەڵدەدات، جا دیار بێ یان نادیار بێ ، ئەم حاڵەتە قەتیس کراو نییە لە نێو ڕەگەزێکی نێر یان مێ، دەکرێ لە ژنەوە یا کچەوە بۆ پیاو بێ کە لای کۆمەڵی کوردی پێچەوانەکەی باوترە، ئیدی ئەم جۆرە بەر لە هاوژینی بوون بێ یان پاش هاوژین بوون، کە ژیان لێرەدا دەبێتە هاوتەریب و پێکەوە سوتماکی یەك دەبن)). دەکارێ بێژین سافی خۆشەویستی بۆ نادیار نەبووە بۆ کەسێکی دیار بووە و دەستنیشانی دەکات کە سەرپێش بە سەر نەبووە و لەو سەردەمەیش ڕەنگە نەنگ بووبێ کاری لەو شێوە بۆیە بە دوژمنی دینی زانیوە کەچی لە هیچ شوێنێکی ئەم دەقە پاشگەز نییە لە خۆشەویستەکەی بەڵکو بە تەشویقترەوە باس لە خۆشەویستی دەکات. کە لە دوا بەیتە بۆ ئەو یارە دوور لە دینەی دەڵێ:

(سافی) کە لە خاکی دەری تۆ دوورە بە قوربان
سەگ مەرگی نەبێ، هێندە چلۆن قابیلی ژینە …

کەواتە سافی بۆ ئیشقێکی دیار و کچێکی شێخ و نازداری نوسیوە و دیاری کردووە، گەرچی ئەگریجەکەی دوژمنی دینە وەلێ هەر پێی قایلە و بۆ وی ژینی قابیل نییە.

ئەوەی ڕەوانشاد عەلادین سجادی باسی کردووە لە پێشەکی دیوانەکەیدا لە بارەی شەیدایی بە جوانی سروشت و دەنگی باڵندەکان ، بە پێی دیدگای سەردەمی پێشوو و تا ئەندازەیەکیش باوەڕبوونی هەندی دیدی نوێخوازی و بوونیادگەرایی ئەوە جاڕ دەدرێ کە ترس لە سروشت گوازراوەتەوە بۆ ترس لە ژن، کەسایەتی ژن لە ئەفسانە و چیرۆك و سەربوردە کۆنەکانەوە سەرچاوەی ئەم بیرکردنەوەی گرتووە، مێژووی

مرۆڤایەتی خۆی لە خۆیدا نوێنەرایەتییەکی ڕوون و دیار و ئاشکرای ئەم پەیوەندییە پێ مەترسییە دەخاتە ڕوو، ئەز لێرەدا بە دیوێکی دیکەدا وەك خویندنەوەی ئەوی دی تێڕوانین و دید و بۆچوونەکە هەڵاوێرد دەکەم، سروشت ئەو دیمەنە ڕەنگین و جوانەیە مەگەر تەنها شاعیر بە هەستە ناسکەکانی بتوانێ باسی بکات، لەوێوە درك بە دیوە شاراوەکانی سروشت دەکات دەزانێ ئەو گوڵە پێویستی بە خوێندنێکە جوانتر و لاف و گەزافی فانتازیانەتر بنوێنێ ، سافی هەستی بەوە کردووە بۆیە جێ بایخ بووە، دەنگی کەوی تێکەڵ باخچە و باغی ئیرەمی تەکیەکەی کردووە، لە تەك حەوز و ئاوەکەیدا جوانی زۆتری خوڵقاندووە، لە سروشت بە خەسڵەتە جوانەکەیەوە فرە حاڵی بووە و لە مانا و مەغزا و چێژەکانی تێگەیشتووە، دونیای خۆی جوانتر و قەشەنگتر و ڕەونەقدارتر کردووە ئاوێتە بوون و شوبهاندنی دوو دونیا بە یەك نیگا ئەوە کارامەیی و سەلیقەیی زەمانی خۆی بووە، لێ ئاوا شاعیر ژن و سروشت لەم گۆشە نیگایەوە یەك ڕەنگ دەکا.
ئەگەرچی سافی هیرانی هەندێ دەقی هاوشێوەی شاعیرانی دیکە داڕشتووە وەلێ زیرەکانە و ئەندازیارانە بیناسازی و تەلاری وشە ریزبەندی پێکاوە و باڵەخانەی دەقی بونیادناوە، ناکرێ بە وردی لە سەر تەواوی ئەو دەقانە هەڵوێستە بکەین و شرۆڤە و شیکاری ورد بخەینە ڕوو، لێ خوێنەر بۆ خۆی هەستی پێ دەکات و هەندێ جار ئەو شاعیرانەمان بە بیر دەهێنێتەوە، ئەوە جگە لەو چوار خشتەکی و پێنج خشتەکیانەی لە سەر دەقی شاعیرانی دیکەی نوسیون، دەکارێ بڕێین وەرگیراو (ئیقتیباس) و لاسایی کردنەوەی ریتم و وشە و فۆرمی شاعیرانی وەك : نالی ، سالم ، کوردی ، ئەحمەد موختار بەگی جاف و حاجی قادری کۆیی بە بیر و ئەندێشماندا دێنێتەوە و پەنجەکانیان بەدی دەکەین، ئەگەر خوێنەر بە وردی دیوانەکەی هەوداهەودا بکا ئەم بۆ چوونەی لە لا گەڵاڵە دەبێت، کەچی بە داخەوە ئەگەر لە ڕۆژگاری ئەمڕۆماندا جۆرێك لەو لاسایی کردنەوە و ریتمە لە دەقی شاعیراندا بە دی بکرێ ، ئەوا پەنجەی تۆمەت و تاوانی بۆ درێژ دەکرێت، وەرگرتنی دەقاودەقی دەقەکان خۆی لە خۆیدا تاوانە یا وەرگرتن لە زمانێکی دیکەوە تەنها وەرگێڕانەکە بێت و بیکاتە داهێنانی خۆی ئەوانە دەچنە خانەی تاوانەوە، بەڵام سافی هیرانی زیرەکانە لەو بوارە توانیویەتی یاری بە وشە و بیرەکانی خۆی بکا و لێی دەرباز ببێ.

ئەوەی ئێمە لە دیوانە شیعرییەی بەردەستماندا سەرنج و تیبینیمان کردووە، زۆربەی دەقە شیعرییەکانی شاعیر لە چوارچێوەی ئیشق و ئەویندارییدایە، کەمتر لایەنی تەسەوف و خودا پەرستی بەدی دەکرێت و

بەرچاو دەکەون، جا نازانین بشێ هۆکارەکە ئەوە بێت ئێمە لەم دوور دەستییەوە هەر ئەوەمان بەر دید کەوتبێ یاخود بۆ خۆیش لە بنەرەتدا هەروایە، ئێمەیش لەم پەراگەندی و ئاوارەیی و دوور دەستییەوە هەر هێندە دەکەونە بەر دەست و پێمان نەنگییە ئەو شیعرە جوان و بە سەلیقەیی نوسینە ئاوڕی کەم لێ بدرێتەوە و زۆتر شی نەکرێتەوە ، هەر چەندە ئێمە شیکاری وردی دانە بە دانەی دەقی شیعریمان نەکردووە، ئەوە جگە لەوەی زەمەنێکی زۆرتری گەرەکە هاوکات پێویستی بە سەرچاوەی شیکاری و شرۆڤەی زانستیانە و ئەکادیمیانەی فیکری و فەلسەفی و دەروونی هەیە، کە بە داخەوە ئێمە لەم رووە وە هەژارین و ئاشنا نەبوونی زمانەکەیش کارێکی وای کردووە لەو سەرچاوە بەهێز و دەوڵەمەندانەی وڵاتی ئەڵمانیا بێ بەش بین، هەوڵ دەدەین لە داهاتوودا لە بری ئەم شرۆڤە سەرپێیە خوێندنەوەی وردی دەقە شیعرییەکانی بکەین، ئەگەر تەمەن ڕێ بدات و کۆسپ و تەگەرە ڕێمان لێ نەگرن.

لێرەوە دەمانەوێ ڕووی نوسین و قسەمان بکەینە ئەو قوتابییە ژیر و چالاکانەی کۆلیژە ئەدەبییەکانی کوردستان و دەرەوەی کوردستان لە پاڵ شاعیرانی دیکەی کلاسیکی کوردی بایەخ بە شیعرەکانی سافی بدرێ ناکرێ شاعیرێکی واهەست ناسك نادیدە بکرێ، دەرگای توێژینەوە زانستییەکانیان بۆ کاکی هیرانی و دەقەکانی واڵا بکەن، یا دەکرێ نامەکانی ماستەر و دکتۆرا ئەم شاعیرەیش بگرێتەوە و زۆتر بایەخدار بکرێ، ئەنجامدانی کاری وەها پێمان وابێ زیاتر شۆڕبوونەوەمان بە مێژووی ئەدەبیات و شیعری کلاسیکی کوردی جاڕ دەدا.
بە هیواین توانیبێتمان ئەگەرچی نوسینێکی کورت و سەرپێی بوو بێت گەڵاڵێکمان بە هزری سافیدا کردبێت، دەکارێ ڕەخنەگران زیاتر و زیاتر و بە دیدی بەرفراوانتر و بە سەرچاوەی فەراهەمکراوی بەردەستەوە ڕۆشنایی باشتر تیشکی جوانتر بخەنە سەر دەقە شیعرییەکانی..

سەردار جاف
ئەڵمانیا

سەرچاوە :::

دیوانی سافی (مستەفا هیرانی 1876 – 1941) چاپ و بڵاوکردنەوە ، سەقز ، فەرهەنگسەرای هونەر و ئەندێشە ، کەڕەتی چاپ – یەکەم بەهاری 2716 ی کوردی .

ئەردۆگان قەرەبووی دۆڕانەکەی لە خەڵکی مەدەنی بناری قەندیل دەکاتەوە … عیماد عەلی

ئەو هەموو هەوڵ و تەکتیك و کردەوە فێڵاویەی پێش هەڵبژاردنەکانی ئەستەنبوڵ بۆ کورد و رووپەرمایی بۆ نەتەوەپەرستە تورکەکان بە پێشێلکاری زیاتر لەبەرامبەر قەندیل لە لایەك و کردنەوەی دیداری ئۆجەلان لە ئیمرالی و ئاماژەکردن بە کوردستان و سەردانی کوردستانی باکوور و هێمنی لە مامەڵە لەگەڵ وەزعەکە، هیچ دادێکی ئەکەپە و ئۆردوگانی نەدا و بە شێوەیەکی رەها لە هەڵبژاردنەکە دۆڕاندی و، ئەوەی لەئەستەنبوڵ بدۆڕێت وەکو خۆیان وتیان لە هەموو تورکیا دۆڕاوە، لەپاش دەرکەوتنی دەرئەنجامەکان، ئەگەر لە توانایدا بوایە بە بەهانەیەکی چەواشەکارانەوە هەڵبژاردنی سێبارە دەکردەوە، بەڵام جیاوازی دەنگەکان لە نێوان هەردوو کاندید بە بەشداری کارای کوردی ئەستەنبوڵ یەکلا بووەوە و ریگەی هەموو بەهانەکانی ئۆردوگانی بڕی، بۆیە مامەڵەی ئەکەپە و ئەردۆگان بەم شێوەیە لە پاش دۆڕان هەوڵێکە بۆ چەندین مەبەست وئامانجی هەمەچەشن:

*لەبیربردنەوەی دۆڕانەکەی ئەکەپە و یەڵدرمی کاندیدی لە ئەستەنبوڵ و هەوڵی کاریگەربون و گۆڕینی رای گشتی خەڵکی وڵاتەکە و ئاوردانەوەیان بەرەو قەندیل و قەرەبوکردنەوەی تێکشکانی مەعنەوی کەوتنە سەختەکەی یەڵدرم و هەوڵی لەبیرکردن و رازیکردنی هەواداران و ئەندامانی حزبەکەی و رەواندنەوەی نائومێدی لە دڵ و دەروونی سەرکردە و کادران و ئەندامە ئەکەپەییەکان و هەوڵی رێگری لە داڕوخان و نەهێشتنی پەشێوی سیاسی و بەرگەگرتن لە لێکەوتەکانی ئەم کێستە گەورەیان لە پاش بردنەوەی ئیمام ئۆغلۆ بە هاوکاری کوردی ئەستەنبوڵ و هەپەگە، وای کردووە توشی هەستریا بن.

- ئیستیغلالکردنی باردوخی ناوچەیی و ململانێ و هەڕەشەو گوڕەشەی شەڕی نێوان ئیران و ئەمریکا و بە نهێنی رازیکردنی ئێران (کە لە وەزعێکی نالەبار و گۆشەیەکی لاتەریك وهەڵوێستێکی لاوازدایە) بە کردەوە سەربازی و سیاسیەکانی لە کوردستانی باشوور، بۆیە بۆردومان و فشار و سنوربەزاندن و

پێشێلکاریەکانی لە سنوری پێشووی خۆی تێپەڕاندووە.

- نەبوون و لاوازی هەڵوێستی دەسەڵاتی سیاسی کوردستان و نوتق بەستنیان، بەڵکو لەم کاتەدا سەردانی سەرکردایەتی کورد بۆ تورکیا بە ملشۆری، لەبەر زاڵبونی ناکۆکی و قەیرانە نێوخۆییەکان و ململانێی حزبی و بەردەوامی گەندەڵی لە لایەك و سەرقاڵبونی عیراق بە کێشە نێوخۆییەکان و توشبوون بە کێشەی ئێران – ئەمریکا لە لایەکی ترەوە، هەروەها هەوڵی لاوازکردنی دەسەڵاتی هەرێم بەم کردەوانە و گرتنەبەری حکومەتی عیراق ڕێگەی خۆدوورخستنەوە لە سەرجەم هاوکێشە ناوچەییەکە و، بەکارهێنانی ئەم پێشێلکاریانەی تورکیا لە بناری قەندیل بەکارهێنانی وەك خاڵێکی لاوازی هەرێم لە بەرامبەر دەسەڵاتی هەرێم لەمەڕ پەیوەندیە زۆربە زۆرەکانی لەگەڵ تورکیا و بەکارهێنانی وەك خاڵێکی لاواز لە گفتوگۆکانی هەوڵی چارەسەری کێشەکانی نێوان هەرێم و بەغدا، وای لێهاتووە لەدەرئەنجامدا هەمووان دەمیان داخەن و ڕێگەی دەستدرێژی بۆ تورکیا فەراهەمبێت .
- لاوازی ئێران لەم کاتەدا بە تەواوی و رازیبونی بە کردەوەکانی تورکیا و نەبوونی هیچ هەڵوێستێك، بەڵکو گومانکردن لە هاوهەڵوێستی و هەماهەنگی نێوانیان لەپێناو خودپارێزی لە هەر کردەوە و هەڵوێستێك کە زیانی لە مەر ئەم کێشمەکێشەی نێوان و خۆی و ئەمریکا لێبکەوێتەوە و لە دواجاردا زیان بە خۆی لەمەر هاوکێشە هەستیارەکەی ئەمرێ بدات، وای کردووە تورکیا توشی هیچ بەربەستێك نەبێت.
- نەبوونی هەڵوێستی ئەمریکا و هیچ وڵاتێکی زلهێز بەهۆی ئەو پرسە گەورانەی کە لەمەڕ ناوچەکە لە ئارادان و بەتایبەتی کێشەی موشەکی ئیس 400ی روسی و فرۆکەی ئێف 35ی ئەمریکی بۆتورکیا و، هەوڵی یەکلاییکردنەوەی بەلایەکدا بۆ ئەمریکا و تورکیا و روسیا خاڵێکی یەکلاکەرەوەیە، هەروەها ململانێی گەورەکانی نێوان روسیا و ئەمریکا و پرسی سوریا و وەزعی کورد لەوبەشەدا خاڵێکی تری ڕێخۆشکردنە بۆ جێبەجێکردنی مەرامی تورکیا لەم کاتەدا.

واتە لەم قۆناغەدا زەمینەکە لەبارە و دەرگا کراوەیە کە بەبێ هیچ سەرکۆنە و هەڵوێستێکی هیچ لایەنێکی پەیوەندیدار، ئەردۆگان مەرامەکانی خۆی بێنێتەدی، لە لایەك خۆی لە دەردانی دۆڕانە گەورەکەی هەڵبژاردنەکەی رزگار بکات و لە لایەکی ترەوە هەوڵی نەهێشتنی دەردانی خراپ بۆ سەر خۆی و حزبەکەی و جێبەجێکردنی نەخشەو پیلانی نوێ بدات بۆ هەڵبژاردنەکانی

داهاتوو، ئەمەش پاش ساردبونەوەی رای گشتی و کپکردنەوەی کاردانەوەکان. لێرەوە ئەوەمان بۆ رووندەبێتەوە کە لەبەر ئەم هۆکارانە و زۆری تریش پێشیلکاریەکانی تورکیا لە بناری قەندیل و کوشتنی خەڵکی سڤیل چربێتەوە و ئەگەر وابڕوات تاوانی گەورەی لێدەکەوێتەوە و چاوەروانیش دەکرێت تورکیا لەم تاوانانەی بەردەوام بێت ئەگەر رووبەڕووی کاردانەوە و هەڵوێستی توند نەبێتەوە، لە‌مەشدا وا دیارە بەم وەزعە سیاسیەی ئێستای ناوچەکە و مشتومڕ و ململانێیە توندەکانی نێوان ئێران و ئەمریکا، بۆ هیچ بەربەستێك کاری خۆی ئەنجامدەدات و توشی هیچ هەڵوێستێکی نارازی بەهێز نابێت و بەردەوام دەبێت لە کردەوە قێزەونەکانی و تەنها خەڵکی مەدەنی کورد قوربانی دەستی تورك و ئەردوگان دەبێت، ئەگینا نە پەکەکە و نە هەپەگەش هیچ زیانێك ناکەن لەم رەفتارانەی ئەردۆگان و تورکیا و تا بێت جەماوەریان بەهێزتر دەبێت و زیانە گەورەکە بەسەر ئۆردوگان و ئەکەپە خۆیدا دەشکێتەوە، ئەوە ئەگەر لە دەرئەنجامی کێشەی موشەك و فرۆکەکە تووشی گرفتی گەورەی زیاتر نەبێت بە سەلامەتی لێی دەربچێت و ئاستی جەماوەری نەگاتە نزمترین پلە و توشی قەیرانی گەورەتر نەبێت لەگەڵ قەیرانە قوڵە ئابووریەکەیدا کە رێگەی لێ وێلکردووە و توشی شەوکوێری و شڵەژان بووە.

خۆشترین خەون ... عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

دوای یاریکـــردن
هیلاك و مـــاندوو
خـــەونێکـم بینی
خۆشترین خەو بـــوو
...
لەســـەر جۆلانەی
حەوشـەی ماڵـەوە
خـــۆمـــم دەبینی

بە دوو بـــــاڵەوە
…
دەمویست لـەو جێیە
دەربـــــاز بم بڕۆم
تـا گـەشـــتێك بكەم
بە ئـــارەزووی خۆم
…
دام لـە شـەقەی باڵ
هــــەر کـەوتمە رێ
لەگـــــــەڵ كۆتردا
خۆم كـرد بە هاوڕێ
…
ئەو بــە گمـــــە گــم
منیـــش گـــــــۆرانی
هەمــــــوو جێگا یەك
گەڕاين بە جــــوانی
…
ئەوەی جوان بوو لام
هەمــــووم دەنووسی
چیم نەزانیــــــایە
خێرا دەمــپرســـــی
…
چــــــــونكە دڵنيام
ئاســۆی گـەشی مــن
فـــــراوان دەبێ بــە
پرســــــیار كـــردن
28/11/2010 …